

УДК 378.091: [001:343.533]
DOI: <https://doi.org/10.17721/2415-3699.2024.20.06>

Андрій ЗБОРЧИЙ, асп.
ORCID-ID: 0009-0001-8567-835X
e-mail: andrii_zborchyi@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ЛІДЕРІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

Вступ. Присвячена формуванню академічної доброчесності серед курсантів як майбутніх офіцерів-лідерів у військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти. Академічна доброчесність розглядається, як сукупність етичних принципів і норм, яких мають дотримуватися всі учасники освітнього процесу закладів вищої освіти (Верховна Рада України, 2017). Доброчесність – це основа для розвитку довіри та поваги у військовому освітньому середовищі, а також гарантує чесність, справедливість і відповідальність у процесі оцінювання знань і навичок курсантів. У вищих військових навчальних закладах, де формується нове покоління військової еліти (лідерів), академічна доброчесність відіграє значну роль і набуває особливого значення, оскільки вона визначає якість навчання, підготовку до виконання службових обов'язків і відповідальність перед державою та суспільством. Досліджено важливість аспектів формування морально-філософських та етичних цінностей серед майбутніх офіцерів-лідерів.

Методи. Теоретичні (аналіз, синтез, інтерпретація, абстрагування, узагальнення, аналогія та порівняння – для структурування й аналізу впливу формування академічної доброчесності в майбутніх офіцерів-лідерів у процесі навчання; узагальнення – для формулювання висновків дослідження).

Результати. Наведені шляхи формування академічної доброчесності та заходи з її підвищення спрямовані на створення сприятливого середовища для розвитку академічної доброчесності, де кожен курсант має можливість повністю розкрити свій потенціал, дотримуючись високих етичних стандартів. Стандарти – це основа для формування моральної й етичної свідомості майбутніх офіцерів-лідерів, що відображається на їхній діяльності як у мирний час, так і в умовах виконання бойових завдань.

Висновки. Аналізуються різноманітні методи та стратегії, спрямовані на підвищення свідомості (самосвідомості) тих, хто навчається, щодо принципів академічної доброчесності (чесності). Висвітлюються ефективні підходи до виховання моральності та інтеграції цінностей доброчесності в освітній процес закладів вищої освіти.

Ключові слова: академічна доброчесність, військова освіта, курсанти, офіцер, лідер.

Вступ

Академічна доброчесність є основоположним принципом будь-якого закладу освіти, і це особливо стосується військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, де готують майбутніх офіцерів-лідерів. Чесність, відповідальність та етична поведінка є ключовими якостями для будь-якого лідера, і саме у процесі навчання ці якості мають закладатись і розвиватись.

Актуальність дослідження. Формування академічної доброчесності серед курсантів є особливо актуальним у контексті реформування вищої військової освіти Збройних сил України та підвищення вимог до рівня підготовки офіцерського складу в сучасних умовах. Це пов'язано з багатьма чинниками: зростання ролі інформаційних технологій і доступність інформації, що робить плагіат та інші форми академічної недоброчесності більш доступними, зростання конкуренції за вступ до престижних вищих військових навчальних закладів, що може спонукати курсантів до нечесних методів отримання знань, недостатнє усвідомлення курсантами важливості академічної доброчесності для їхньої майбутньої військової кар'єри.

Мета та завдання – висвітлення особливостей формування академічної доброчесності майбутніх офіцерів-лідерів у військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти під час процесу здобуття вищої військової освіти.

Методи

Здійснено теоретичний аналіз наукових джерел (аналіз, синтез, інтерпретація, абстрагування, узагальнення, аналогія та порівняння – для структурування й аналізу впливу формуванню академічної доброчесності серед курсантів як майбутніх офіцерів-лідерів у військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти; узагальнення – для формулювання висновків дослідження).

Результати

Академічна доброчесність є основою етики в освітніх закладах, наукових установах і підтримується системою

цінностей, що визначаються не лише самими навчальними закладами, але й суспільством загалом. Це поняття охоплює широкий спектр моральних інтегритетів, відвертості та відповідальності у навчальних та академічних справах. Розглянемо більш детально складові академічної доброчесності.

Перша складова академічної доброчесності – це чесність. Чесність передбачає, що студенти працюватимуть над своїми завданнями самостійно та не шукатимуть недозволених шляхів для досягнення успіху (Онацький, 1957, с. 2049–2050). Це означає, що вони не списуватимуть, плагіювати або використовувати чужі матеріали без належного звернення на використане джерело. Чесність також передбачає відкритість і чесне визнання своїх помилок або невдач.

Друга – це відповідальність. Відповідальність означає прийняття особистої відповідальності за власні дії й результати. Це включає в себе здатність планувати свій час, виконувати завдання вчасно та ефективно, а також приймати на себе наслідки своїх власних вчинків. Засадою етики відповідальності, за Г. Йонасом, повинен бути імператив, що відповідає кардинально новому типу діяльності людини: "Дій так, щоб наслідки твоєї діяльності були сумісні з підтримкою справді людського життя на Землі" (Йонас, 2001, с. 45).

Третя – це інтелектуальна чесність. Інтелектуальна чесність передбачає, що ті, хто навчаються (студенти, курсанти, магістранти) шануватимуть інтелектуальну власність ідеї, думки й дослідження інших. Це означає, що вони дотримуватимуться правильності цитуванні джерела, використовувати доречні (правильні) методи дослідження та відзначати внесок інших авторів у свої роботи. Філософія (Бургов, 2021, с. 77), академіка НАН України Л. В. Губерського, також є особливою формою ідеології, але саме в ній він завжди бачив не систему догм, а невичерпну скарбницю накопиченого людством досвіду суспільного життя, школу інтелектуальної чесності та гуманізму.

© Зборчий Андрій, 2024

Упровадження принципів академічної доброчесності в Україні складається із: Закону України "Про освіту" (Верховна Рада України, 2017); спеціальних законів України "Про вищу освіту" (Верховна Рада України, 2014), "Про професійну освіту" (деякі з цих законів ще розробляються або поки не містять відповідних норм); Закону України "Про наукову та науково-технічну діяльність" (Верховна Рада України, 2015); нормативних актів Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, що мають у сфері свого підпорядкування заклади освіти та/або наукові установи; статутів та інших внутрішніх нормативних документів (кодекси честі, правила внутрішнього розпорядку, процедури прийняття рішень із питань імовірних порушень академічної доброчесності тощо) закладів освіти та наукових установ (https://msu.edu.ua/library/wp-content/uploads/2019/11/methods_2019-final.pdf), Положенням про військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти, затвердженим спільним наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства оборони України від 15.08.2018 № 910/412 (Міністерство освіти і науки України, Міністерство оборони України, 2018), Положенням про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, затвердженим наказом Міністерства оборони України від 09.01.2020. № 4 (Міністерство оборони України, 2020), Статутом Київського національного університету імені Тараса Шевченка, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 28.11.2022. № 1061 (Статут Київського національного університету ..., 2022), Положенням про Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства оборони України від 18.04.2014. № 483/260 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України та Міністерства оборони України від 06.03.2017. № 344/130, зі змінами та доповненнями затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства оборони України від 22.05.2019. № 705/260), (Положення про Військовий інститут Київського національного університету ..., 2014), Положенням про організацію освітнього процесу в Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка, "Про авторське право і суміжні права", "Про видавничу справу", Рекомендацій щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо (Міністерство освіти і науки від 15.08.2018. № 1/11-8681 і від 23.10.2018. № 1/9-650) (Міністерство освіти і науки України, 2018), Бухарестської декларації етичних цінностей та принципів вищої освіти в Європі (The Bucharest Declaration concerning ..., 2004), Фундаментальних цінностей академічної доброчесності (<https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Fundam.czinnosti-Akad.dobroch.pdf>).

Академічна доброчесність є основою, на якій має будуватися система освіти та наукових досліджень (<https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/%D0%A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81-%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.pdf>). Вона не лише сприяє створенню чесного та справедливого середовища для підготовки у військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, але й підготовляє

курсантів (студентів, магістрантів) до професійної (військово-професійної, службової) діяльності в майбутньому, де вони також зіткнуться з етичними дилемами та викликами. Тому розвиток академічної доброчесності варто сприймати як одну з провідних цілей в усіх військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти (вищих військових навчальних закладах).

Яка роль академічної доброчесності у формуванні моральних і професійних якостей курсантів?

Академічна доброчесність є не лише важливою складовою академічного процесу, але й ключовим фундаментом формування моральних і військово-професійних якостей у майбутніх офіцерів-лідерів. У контексті освітньо-виховного процесу військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, де формується майбутня військова еліта (офіцери), академічна доброчесність має вирішальне значення для розвитку інтелектуальних, моральних та етичних якостей майбутніх офіцерів.

1. Академічна доброчесність сприяє формуванню в курсантів відповідального ставлення до навчання та підготовки. Вона підтримує ідею, що знання та навички повинні отримуватись чесно та з відповідною працездатністю. Це створює основу для розвитку дисциплінованості та самодисципліни серед курсантів, які є важливими якостями для майбутніх офіцерів.

2. Дотримання академічної доброчесності сприяє розвитку моральних цінностей. Вона виховує в курсантах чесність, справедливість та інтегритет, які є невід'ємною частиною військової етики. Відсутність шахрайства та плагіату в навчальних справах формує у курсантів глибоке розуміння важливості чесного та відповідального ставлення до своїх обов'язків, яке є основою для побудови довіри у військовому колективі.

3. Академічна доброчесність сприяє формуванню професійної компетентності. Курсанти, які чесно працюють над своїми навчальними завданнями, розвивають не лише знання, а й критичне мислення, аналітичні та проблемно-розв'язувальні вміння. Це допомагає в подальшому ефективно виконувати свої обов'язки у складних умовах військової служби, де важливо оперативно приймати рішення та розв'язувати проблеми.

Отже, академічна доброчесність відіграє важливу роль у формуванні моральних і професійних якостей курсантів. Вона є основою для будівництва довіри, чесності та відповідальності в армійському середовищі і сприяє створенню кадрового потенціалу, здатного ефективно виконувати завдання на користь своєї країни. Тому важливо посилювати увагу до питань академічної доброчесності серед курсантів та активно працювати над її вихованням і підтримкою.

Варто звернути увагу на виявлення основних причин порушень академічної доброчесності серед курсантів.

Академічна доброчесність є однією із ключових цінностей у вищій освіті, особливо в контексті військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, де вона є фундаментальною для формування майбутніх офіцерів-лідерів. Проте, навіть у такому важливому середовищі порушення академічної доброчесності стають – проблемою. Розуміння основних причин таких порушень є ключовим кроком у їхньому запобіганні й боротьбі з ними.

Як свідчить аналіз нашого викладацького досвіду, наукових публікацій, однією з головних причин порушень академічної доброчесності є недостатня підготовка курсантів до виконання навчальних завдань. Потреба в досягненні певних результатів, невпевненість у власних здібностях або відсутність відповідного рівня знань

можуть спонукати курсантів до шахрайства, плагіату або інших видів академічної нечесності.

Другою важливою причиною може бути тиск оточуючого середовища або конкурентне ставлення між курсантами. Змагання за кращі результати, бажання вибитися вперед у виборі кар'єрних можливостей або страх стати аутсайдером може спонукати курсантів до негідного вчинку.

Третя причина порушень академічної доброчесності полягає в технологічних можливостях. Із поширенням інтернету та доступу до великої кількості інформації стає легше копіювати чужі роботи або знаходити готові матеріали для плагіату. Це важливо враховувати під час розробки стратегій протидії академічній нечесності.

Нарешті, однією з основних причин може бути недостатнє розуміння самої сутності академічної доброчесності та її значення для професійного й особистісного розвитку (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>). Брак адекватної освіти й усвідомлення етичних норм може призвести до того, що курсанти не розуміють наслідків своїх дій і не усвідомлюють моральних принципів, що лежать в основі академічної доброчесності.

Отже, виявлення й розуміння основних причин порушень академічної доброчесності серед курсантів допоможе розробити ефективні стратегії для їхнього запобігання та боротьби з ними. Важливо надати курсантам належне навчання та підтримку, розвивати в них вміння самостійно досліджувати й аналізувати інформацію, а також активно пропагувати етичні принципи та цінності, які лежать в основі академічної доброчесності.

Визначимо вплив військового середовища на морально-етичний розвиток курсантів. Військове середовище відіграє ключову роль у формуванні морально-етичних цінностей і розвитку характеру молодих людей. Культура військовослужбовця, військова дисципліна та специфіка проходження служби мають значний вплив на молодь, яка обирає військову кар'єру або проходження військової підготовки. Аналіз цього впливу може розкрити як позитивні, так і негативні аспекти цього процесу.

Військове середовище сприяє формуванню в молоді моральних цінностей та етичних принципів. Етика військовика, заснована на принципах відданості, честі, справедливості та дисципліни, стає основою для розвитку морального характеру. У військовому оточенні молодь навчається важливості відповідальності за свої вчинки, поваги до інших і здатності приймати та виконувати рішення навіть у складних (неординарних, екстремальних) ситуаціях.

Навчання важливості командної роботи та згуртованості відбувається у військовому середовищі сприяє формуванню характеру майбутніх офіцерів-лідерів. У військовому колективі курсанти вчаться співпраці, взаємодопомозі та відданості спільній справі. Це сприяє розвитку в них вміння працювати в команді, розв'язувати конфлікти й досягати спільних цілей. Проте, варто зазначити, що військове середовище також може мати негативний вплив на морально-етичний розвиток молоді. Наприклад, жорстка військова дисципліна (жорстокість) і суворість вимог можуть призвести до занепаду особистості (індивідуальності, феноменальності), підризу самовизначення та втрати власної автономії. Також, військове середовище може сприяти появі негативних явищ, таких як військовий булінг (так звана дідівщина), насильство та дискримінація, які руйнують морально-етичний розвиток.

Отже, аналіз впливу військового середовища на морально-етичний розвиток молоді показує, що воєнна

культура може мати як позитивні, так і негативні наслідки. Важливо забезпечити збалансований підхід до виховання молоді у військовому середовищі, з орієнтацією на підтримку моральних цінностей, етичних принципів і розвиток особистості, що забезпечить позитивний вплив на їхній морально-етичний розвиток.

Проаналізовані нами джерела підтверджують, що формування академічної доброчесності серед курсантів військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти досягається такими шляхами (Бугров, Марушкевич, & Спіцин, 2022, с. 42, 226, 590, 592, 594):

1. *Формування відповідальності.* Одним із найважливіших аспектів формування академічної доброчесності є розвиток відповідальності перед власними діями. Курсанти повинні усвідомлювати, що їхні навчальні досягнення впливають на їх майбутню службу в армії та відображають загальний рівень професійної підготовки. Відповідальність перед викладачами, товаришами та собою стимулює курсантів діяти чесно й чесно виконувати всі навчальні завдання. Виховання особистості курсанта: формування ціннісних орієнтирів як чесність, справедливість, відповідальність, повага до інтелектуальної власності; розвиток самосвідомості та самодисципліни; навчання курсантів основам академічного письма та правил цитування джерел. Важливо прищеплювати майбутнім офіцерам-лідерам такі цінності як чесність, справедливість, відповідальність і повага до чужої праці.

2. *Культура взаємоповаги та етики.* Формування культури взаємоповаги й етики в освітньому середовищі сприяє підвищенню рівня академічної доброчесності. Курсанти повинні розуміти, що порушення академічної чесності не лише підриває довіру колег по службі, а й може мати серйозні наслідки для військової служби та репутації в закладі. Застосування дієвих методів стимулювання та контролю: використання методів активного навчання, що стимулюють самостійну роботу курсантів; заохочення участі курсантів у наукових дослідженнях і конференціях; застосування санкцій за порушення принципів академічної доброчесності. Встановлення стандартів поведінки та чітка система дисципліни допомагають створити атмосферу, у якій кожен курсант розуміє важливість дотримання правил чесності.

3. *Підтримка культури допомоги та співпраці.* Важливим аспектом формування академічної доброчесності є створення умов для взаємної допомоги та співпраці серед курсантів. Згуртованість групи, взаємопідтримка та спільна робота над завданнями сприяють зменшенню інцидентів порушень чесності. Створення сприятливого середовища: забезпечення прозорості й об'єктивності в оцінюванні знань курсантів; заохочення самостійного та критичного мислення; створення атмосфери довіри та взаємоповаги між курсантами і викладачами. Важливо створити такі умови, за яких кожен курсант почувається частиною команди, де кожна допомога та кожен успіх отримують відповідне визнання.

4. *Розвиток критичного мислення та самоконтролю.* Формування академічної доброчесності також включає розвиток критичного мислення та здатності до самоконтролю. Курсанти повинні бути здатні аналізувати інформацію, робити власні висновки та відповідально приймати рішення. Важливо заохочувати курсантів до чесного та самостійного навчання, а також до критичного мислення. Це може бути зроблено через використання інтерактивних методів навчання, надання завдань, які потребують творчого підходу, а також через заохочення до дискусій та обміну думками. Збалансоване співвідношення між самостійною роботою та колективними

проектами сприяє розвитку цих навичок, що так само сприяє формуванню академічної доброчесності. Використання інформаційних ресурсів через створення та використання онлайн-курсів і ресурсів із питань академічної доброчесності; проведення інформаційних кампаній і тренінгів для курсантів та викладачів.

5. *Роль викладача.* Викладач має бути прикладом для курсантів у питаннях академічної доброчесності; викладач має чітко пояснювати курсантам правила та вимоги до академічної доброчесності; викладач має давати курсантам зворотний зв'язок щодо їхньої роботи та допомагати їм у виправленні помилок.

Академічна доброчесність у військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти відіграє ключову роль у формуванні майбутніх офіцерів-лідерів і визначає їхню здатність до виконання професійних обов'язків. Тому велика увага приділяється вжиттю конкретних заходів, спрямованих на підвищення цінностей доброчесності, чесності й етичних стандартів серед курсантів. Ці заходи є важливим елементом освітньо-виховного процесу, що формує моральні й етичні цінності як складових компетентностей військових лідерів.

Одним із ключових заходів є система внутрішнього контролю та моніторингу за дотриманням академічної доброчесності. Вона включає в себе регулярні перевірки на плагіат, контроль за виконанням завдань, контроль над використанням джерел та інші аспекти, спрямовані на запобігання порушенням етичних норм. Цей контроль забезпечує не лише покарання за порушення, а й формує у курсантів свідомість про важливість чесності та відповідальності за власні дії.

Другим важливим заходом є розвиток культури відкритості та взаємоповаги. Відкриті дискусії, дебати й інші форми активної взаємодії курсантів сприяють формуванню толерантного та розуміючого середовища, де кожен має можливість висловити свої погляди, не боячись осуду чи відчуття неповаги. Це сприяє виробленню в курсантів навичок конструктивної критики та відкритості до нових ідей, а також розвиває здатність слухати та розуміти позицію інших.

Третім важливим компонентом є залучення до процесу формування доброчесності викладачів та адміністрації. Вони – приклад для курсантів і відіграють ключову роль у встановленні стандартів чесності та відповідальності. Стимулюючи їхню активну участь у розвитку доброчесності, навчальний заклад забезпечує сталість цінностей і стандартів на всіх рівнях.

Наведені шляхи формування академічної доброчесності та заходи з її підвищення спрямовані на створення сприятливого середовища для розвитку академічної доброчесності, де кожен курсант має можливість розкрити свій потенціал у повній мірі, дотримуючись високих етичних стандартів. Вони формують основу для формування моральної та етичної свідомості майбутніх офіцерів-лідерів, що відображається на їхній діяльності як у мирний час, так і в умовах виконання бойових завдань.

Академічна доброчесність є однією з основних цінностей у освітньому процесі, адже вона визначає чесність, інтелектуальну чесність та етичність курсантів, які впливають на їхню подальшу кар'єру та внесок у суспільство. Проте, у сучасному світі, де технології та соціальні зміни швидко розвиваються, система роботи з академічною доброчесністю повинна постійно вдосконалюватися для забезпечення її ефективності та сталості.

Удосконалення системи роботи з академічною доброчесністю на постійній основі дозволяє враховувати нові виклики та тенденції, що виникають у сучасному

освітньому середовищі. Наприклад, з поширенням інтернету зросла доступність до інформації, що може сприяти плагіату. Тому система має постійно адаптуватися до цих змін та розробляти нові стратегії для виявлення й запобігання порушенням.

Постійне вдосконалення сприяє залученню інноваційних підходів і технологій. Наприклад, використання програмного забезпечення для виявлення плагіату або онлайн-курсів з етики дослідницької роботи може значно підвищити ефективність системи. Також важливо розвивати ініціативи з використання новітніх методів навчання, які сприяють розвитку критичного мислення та творчого підходу до навчання.

Удосконалення системи дозволяє підтримувати високий рівень свідомості серед курсантів, науково-педагогічних працівників та адміністрації про важливість академічної доброчесності. Це може досягатись шляхом проведення регулярних тренінгів, семінарів і круглих столів, де обговорюються актуальні питання етики та чесності в освітньому процесі.

Як засвідчує проведений нами аналіз, заклади вищої освіти можуть ефективно здійснювати заходи щодо популяризації академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти шляхом:

- роз'яснення необхідності дотримання вимог принципів дотримання академічної доброчесності під час навчання на освітній програмі;
- доведення персональної відповідальності за виявлені випадки фальсифікацій, фабрикацій, обману, списування, плагіату, хабарництва до всіх учасників освітнього процесу;
- розміщення в навчальних класах і робочих дошках кафедри інформації про академічну доброчесність і принципи її дотримання;
- схвалення вільного висловлення, формування власної думки, власного обґрунтованого судження здобувача освітньої програми із приводу розгляду проблемних питань кожної теми навчального заняття;
- для проведення поточного оцінювання навчальних досягнень здобувачів використання індивідуальних і творчих завдань (написання психологічних висновків, розроблення психограм, створення корекційних програм під індивідуальні проблеми військовослужбовців, використання індивідуальних кейсів для консультування тощо), які унеможливають порушення принципів доброчесності;
- доведення вимог і процедури перевірки кваліфікаційних робіт на наявність академічного плагіату як умови їхнього допуску до захисту під час підсумкової атестації;
- відзначення кращих кваліфікаційних робіт бакалаврів під час заходів підбиття підсумків роботи Екзаменаційної комісії;
- висловлення рекомендацій щодо перевірки на плагіат тез доповідей і статей здобувачів освіти освітньої програми (https://msu.edu.ua/library/wp-content/uploads/2019/11/methods_2019-final.pdf).

Під час викладання навчальних дисциплін “Вступ до університетських студій” і “Вступ до спеціальності” роз'яснюється політика закладу вищої освіти щодо дотримання принципів академічної доброчесності і розглядаються питання запобігання неетичній поведінці.

Також варто зазначити, що Київський національний університет імені Тараса Шевченка є учасником проєкту “Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти” (Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ) від Американських Рад із міжнародної освіти, який має на меті об'єднати професійну спільноту освітян середньої та вищої освіти для обміну досвідом і співпраці задля

підтримки академічної доброчесності та якості освіти і сприяння розвитку культури академічної доброчесності.

Отже, постійне вдосконалення системи роботи з академічною доброчесністю є критично важливим для забезпечення ефективності та сталості цієї системи. Шляхом постійного оновлення, врахування сучасних тенденцій і використання інноваційних підходів, ми можемо забезпечити, що академічна доброчесність залишиться основною цінністю в освітньому процесі, сприяючи розвитку компетентних та етичних громадян.

Дискусія і висновки

Академічна доброчесність є важливою складовою професійної підготовки курсантів військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти.

За результатами проведеного нами аналізу визначено, що шляхи формування академічної доброчесності в майбутніх офіцерів-лідерів включають у себе розвиток відповідальності, культури взаємоповаги, співпраці, критичного мислення та самоконтролю. Це сприяє не лише підвищенню якості навчання, а й формуванню цінностей, які визначатимуть професійну діяльність майбутніх військових лідерів.

Формування академічної доброчесності серед курсантів військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти – це постійний процес, який потребує спільних зусиль з боку курсантів, викладачів, керівництва закладів вищої освіти, вищих військових навчальних закладів і Збройних сил України.

Необхідно розробити та впровадити комплексну програму формування академічної доброчесності серед курсантів військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, створити систему моніторингу й оцінювання рівня академічної доброчесності серед курсантів, заохочувати проведення наукових досліджень із проблем академічної доброчесності, проводити інформаційні кампанії та роз'яснювальну роботу серед курсантів і викладачів щодо важливості академічної доброчесності.

Список використаних джерел

Бугров, В. А., (2021). Філософія як школа інтелектуальної чесності та гуманізму. До 80-річчя академіка НАН України Л. В. Губерського. *Вісник Національної академії наук України*, 10, 75–82. <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/181459>

Бугров, В. А., Марушкевич А. А., & Спіцин, Є. С. (Упоряд.). (2022). *Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача*. ВПЦ "Київський університет".

Верховна Рада України. (2014). *Про вищу освіту* (Закон України від 01.07.2014. № 1556-VII (зі змінами)). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

Верховна Рада України. (2015). *Про наукову та науково-технічну діяльність* (Закон України від 26.11.2015. № 848-VIII (зі змінами)). https://ips.ligazakon.net/document/t150848?an=1&ed=0000_00_00

Верховна Рада України. (2017). *Про освіту* (Закон України від 05.09.2017. № 2145-VIII (зі змінами)). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

Йонас, Г. (2001). *Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації*. Лібра.

Міністерство освіти і науки України (2018). *Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)*. (Лист Міністерства освіти і науки України від 15.08.2018. № 1/11-8681 <https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instruk-list/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannya-akademichnomu-plagiatu.pdf>)

Міністерство оборони України, Міністерство освіти і науки України (2014). *Положення про Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка*, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства оборони України від 18.04.2014 № 483/260 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України та Міністерства оборони України від 06.03.2017 № 344/130, зі змінами та доповненнями затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства оборони України від 22.05.2019 № 705/260) <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0483729-14#Text>

Міністерство оборони України, Міністерство освіти і науки України (2018). *Положення про військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти* (спільний наказ від 15.08.2018. № 910/412). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1229-18#Text>

Міністерство оборони України (2020). *Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах* Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти (наказ Міністерства оборони України від 09.01.2020. № 4). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text>

Міністерство освіти і науки України (2022). *Статут Київського національного університету імені Тараса Шевченка* (наказ від 28.11.2022. № 1061). <https://knu.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf>

Суліма, Є., & Деніжна, С. (2020). Академічна доброчесність: етичне та нормативно-правове регулювання в університетському співтоваристві. *Наукові записки, Серія: Педагогічні науки*. У О. В. Філоненко (Ред.). Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка. <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2020-10-2-120-141>

Онацький, Є. (1967). Українська мала енциклопедія. у 16 т. Т. 8: Уш–Я. Чесність. Накладом Адміністрації УАПЦ в Аргентині.

The Bucharest Declaration concerning Ethical Values and Principles for Higher Education in the Europe Region (2004, 2–5 September). Informa UK Limited. [https://iqa.kz/images/doc/Bologna/Bucharest%20Declaration%20\(2004\).pdf](https://iqa.kz/images/doc/Bologna/Bucharest%20Declaration%20(2004).pdf)

References

Bugrov, V. A., Marushkevich, A. A., & Spitsyn, E. S. (Eds.). (2022). *Pedagogy of Higher Education and Pedagogical Mastery of the Teacher*. VPC "Kyiv University".

Bugrov, V. A. (2021). Philosophy as a school of intellectual honesty and humanism. To the 80th anniversary of Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine L. V. Hubersky. *Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine*, 10, 75–82 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.15407/vsn2021.10.075>

Onatsky, E. (1967). Honesty. *Ukrainian small encyclopedia*: 16 books: in 8 volumes. By order of the Administration of the Ukrainian Orthodox Church in Argentina. T. 8. Letters Ush – Ya Buenos Aires [in Ukrainian].

Jonas, G. (2001). *The principle of responsibility. In Search of Ethics for a Technological Civilization. Trans. from German*. Libra. [in Ukrainian].

Ministry of Education and Culture of Ukraine. (2018). *Recommendations for the prevention of academic plagiarism and its detection in scientific papers (abstracts, dissertations, monographs, scientific reports, articles, etc.)*. (Letter of the Ministry of Education and Culture of Ukraine dated August 15, 2018. No. 1/11-8681) [in Ukrainian]. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instruk-list/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannya-akademichnomu-plagiatu.pdf>

Ministry of Defense of Ukraine. (2018). *Regulations on military educational units of higher education institutions, approved by the joint order of the Ministry of Education and Science of Ukraine and the Ministry of Defense of Ukraine dated August 15, 2018 No. 910/412* [in Ukrainian]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1229-18#Text>

Ministry of Defense of Ukraine. Ministry of Defense of Ukraine. (2018). *Regulations on the peculiarities of the organization of educational activities in higher military educational institutions of the Ministry of Defense of Ukraine and military educational units of higher education institutions, approved by the order of the Ministry of Defense of Ukraine dated January 9, 2020 No 4* [in Ukrainian]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text>

Ministry of Defense of Ukraine. Ministry of Defense of Ukraine. (2022). *Regulations on the Taras Shevchenko Kyiv National University Military Institute, approved by the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine and the Ministry of Defense of Ukraine dated 04.18.2014. No. 483/260 (as amended by the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine and the Ministry of Defense of Ukraine dated 03.06.2017. No. 344/130, with changes and additions approved by the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine and the Ministry of Defense of Ukraine dated May 22, 2019. No. 705/260)* [in Ukrainian]. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0483729-14#Text>

Sulima, E., & Denizhna, C. (2020). Academic Integrity: Ethical and Legal Regulation in the University Community [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2020-10-2-120-141>

The Bucharest Declaration concerning Ethical Values and Principles for Higher Education in the Europe Region (2004, 2–5 September). Bucharest, Romania. [https://iqa.kz/images/doc/Bologna/Bucharest%20Declaration%20\(2004\).pdf](https://iqa.kz/images/doc/Bologna/Bucharest%20Declaration%20(2004).pdf)

The statute of Taras Shevchenko Kyiv National University, approved by order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated November 28, 2022. No. 1061 [in Ukrainian]. <https://knu.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf>

Verkhovna Rada of Ukraine. (2014). *On Higher Education* (Law of Ukraine dated July 1, 2014. No. 1556-VII (as amended)) [in Ukrainian]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

Verkhovna Rada of Ukraine. (2017). *On Education* (Law of Ukraine dated September 5, 2017. No. 2145-VIII (as amended)) [in Ukrainian]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

Отримано редакцією журналу / Received: 08.05.24
 Прорецензовано / Revised: 17.05.24
 Схвалено до друку / Accepted: 25.05.24

Andrii ZBORCHYI, PhD Student
ORCID-ID: 0009-0001-8567-835X
e-mail: andrii_zborchyi@knu.ua
Taras Shevchenko Kyiv National University, Kyiv, Ukraine

FORMATION OF ACADEMIC INTEGRITY AMONG FUTURE OFFICER-LEADERS IN THE EDUCATIONAL PROCESS

B a c k g r o u n d . *This article is dedicated to the formation of academic integrity among cadets as future officer-leaders in military educational institutions. In this publication, academic integrity is considered as a set of ethical principles and norms that all participants in the educational process of higher education institutions should adhere to (Verkhovna Rada of Ukraine "On Education", 2017). Integrity serves as the foundation for building trust and respect in the military educational environment, ensuring honesty, fairness, and accountability in the assessment of cadets' knowledge and skills. In higher military educational institutions, where the new generation of military elite (leaders) is shaped, academic integrity plays a significant role and holds special importance. It determines the quality of education, preparation for performing official duties, and responsibility towards the state and society. The importance of shaping moral-philosophical and ethical values among future officer-leaders is explored.*

M e t h o d s . *Theoretical (analysis, synthesis, interpretation, abstraction, generalization, analogy and comparison – for structuring and analyzing the impact of the formation of academic integrity in future officer-leaders during the training process; generalization – to formulate the conclusions of the study.*

R e s u l t s . *The given ways of forming academic integrity and measures to increase it are aimed at creating a favorable environment for the development of academic integrity, where every cadet has the opportunity to fully develop his potential, adhering to high ethical standards. They form the basis for the formation of the moral and ethical consciousness of future officer-leaders, which is reflected in their activities both in peacetime and in the conditions of combat missions.*

C o n c l u s i o n s . *Various methods and strategies aimed at raising awareness (self-awareness) of those who study regarding the principles of academic integrity (virtue) are analyzed. Effective approaches to instilling morality and integrating integrity values into the educational process of higher education institutions are highlighted.*

K e y w o r d s : *academic integrity, military education, cadets, officer, leader.*

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.